

ΤΟ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ. 'Επιστροφή από το Χορό.

ΡΩΣΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΜΑΞΙΜΟΥ ΓΚΟΡΚΥ

Ο ΓΕΛΩΤΟΠΟΙΟΣ

Το παράθυρο του κελιού μου φωτιζόταν από την αλλη της φυλακής. Το παράθυρο ήταν άρξεται ψηλό, αλλά ανεβαίνοντας άλάνω στο τραπέζι μου μπορούσα να ιδώ καθατά πού γινόταν έξω στην αυλή.

Έβρινα από χαρμό μέσα στο κελί αυτό και γνώρισα καλά τον κόσμο της φυλακής. Ήξερα ότι ο φαιδρότερος άνθρωπος μέσω σ' αυτό το κακομοιρασιένο και διοσιόμοφο πλήθος ήταν ο Ζαζομιρλίνα.

Ήταν ένας άνθρωπάκος κοντόχοντρος με πρόσκοπο κατακόκκινο. Είχε μεγάλα μάτια, λωφρά και ενζίνητα και μέτωπο πλατύ. Φορούσε το σκούφο του ως το σβέρκο και τ' αυτιά του σημάδιζαν μία μεγάλη προσέοχη στο ξουφριένο του κεφάλι. Στο χορσί του, πριν μη φυλακή, ήτανε ταβερνιάρης και χαροκόπος...

Ποτέ δεν κοιμώπιονε το πουκάμισό του. Απ' όλα του τα φερσίματα φαινόταν πως ήταν μία ψυχή απρόσβλητη απ' τη μεγαλλοία και την κακία. Πάντα γελαστός, άστειος και άεικνήςτος όπως ήταν, αποτελούσε το είδωλο των φυλακισμένων.

Κάθε τόσο τον περιτριγυρίζε μία συντροφιά από τους μεγαλλοκόπους συντρόφους του, τους διασκεδάσε με διάφορες βλακειές και άστειότητες.

Παρουσιάζόταν, να ποίμε, στην αυλή έχοντας τρία μεγάλα ποτιία δεμένα μ' ένα σπάγγο κι' έτρεχε σαν να οδηγούσε χαμιά τ ο ί κ α (είδος ροσσικού άμαξιού).

Οι ποτικιοί έτρεχαν τότε άλαλιασμένοι δεξιά κι' άριστερά κι' οι φυλακισμένοι, βλέποντας αυτό το παιγνίδι, γελοούσαν σαν παιδιά.

Ο Ζαζομιρλίνα πίστευε πως είχε γεννηθεί για να διασκεδάσει τους άλλους και, για να έπιτύχη αυτόν το σκοπό του, τά έκανε όλα. Ή έξιπνάδα του έφτανε πολλές φορές ως τις σκληρές και τραγικές άστειότητες.

Μία φορά κάλλησε στον τοίχο

—δεν ξέρω με τί— τα μαλλιά ενός νέου φυλακισμένου που κοιμόταν σε μία γωνιά. Κι' όταν τά μαλλιά πιάστηκαν από και για καλά, ο Ζαζομιρλίνα έστηνσε άπότομα το φυλακισμένο.

Έκείνος σηκόθηκε με μιάς τρομαγμένος κι' άρχισε να κλαίει και να βαστά το κεφάλι του με τά δυό του χέρια. Οι φυλακισμένοι είχαν ξεκαρδιστή, ο Ζαζομιρλίνα ήταν ευτυχισμένος.

Σε λίγο πήγε να χαιδέψη το δυστυχισμένο νέο, που μία τουρά απ' τα μαλλιά του είχε μείνει στον τοίχο...

Μαζύ με τον Ζαζομιρλίνα έπληξε και μία άλλη άγαπημένη έπαρξή μέσα στη φυλακή: μία παιγνιδάρα γάτα, με την όποιου διασκεδάζαν όλοι οι φυλακισμένοι. Την κινηρούσαν, την έφρχιζαν ο ένας στα χέρια του άλλου, εκείνη τους έγχατοούινε, κι' άλλα πολλά.

Μόλις φανερόταν η γάτα, τραβούσε άμέσως την προσοχή όλων. Ο Ζαζομιρλίνα όμως δεν ήταν καθόλου ευχαριστημένος απ' αυτή την προτίμησι.

Ο Ζαζομιρλίνα ήταν καλλιτέχνης στην ψυχή και γι' αυτό είχε μεγάλη ιδέα για τον έαυτό του. Όταν το κοινό του διασκεδάσε με τη γάτα, αυτός καθόταν μόνος του σε μία γωνιά και κούτιζε τους συντρόφους του που τον είχαν ληρημοίσει.

Τόν παρακολούθησα απ' το παράθυρό μου και καταλάβαινα την ψυχολογία του. Μοφ φαινόταν πως ήταν άποφασισμένος να σκοτώση τη γάτα με πρώτη ευκαιρία.

Ή έπιθυμία του να άρξοη στους άλλους, ήταν μεγάλη. Το δεινρό του, ο μόνος του πόθος.

Παρακολούθησα, λοιπόν, από το παράθυρό μου την αντίηλία μεταξύ ενός ανθρώπου και μιάς γάτας και περιμένα άντιόμοια τη λύσι. Κι' αυτή δεν άρχησε γάροθ.

Μία όραία κι' ήλιόμοστη μέρα, ένώ οι φυλακισμένοι ήταν όλοι στην

Στο χορσί του ήτανε ταβερνιάρης και χαροκόπος...

αύλη, ο Ζαζουμπρίνα βρήκε σε μία γωνιά ένα δοχείο με πράσινο χρώμα που το είχε λησμονήσει εκεί κάποιος έλαιοχρωματιστής.

Πήγε κοντά στο δοχείο, συλλογίστηκε λίγο, βούτηξε το δάχτυλό του στη μπογιά κι έβγαψε τα μουστάκια του πράσινα. Τα πράσινα μουστάκια στο κατακόκκινο πρόσωπό του προκάλεσαν ένα γενικό γέλιο.

Κάποιος νέος φιλιασμένος, θέλοντας να μιμηθεί κι αυτός τον Ζαζουμπρίνα, άρχισε να βιάζει το άπανο μέρος των χειλιών του. Αλλά ο Ζαζουμπρίνα βούτηξε το χέρι του στο δοχείο και του πασάλευσε ένα φράκι όλο το πρόσωπο.

Τότε ο νεαρός φιλιασμένος φταγίστηκε κι άρχισε να κοιτάει δεξιά-αριστερά το κεφάλι του. Ο Ζαζουμπρίνα έτρεξε τριγύρω του κι όλοι οι φιλιασμένοι έβγαλαν τὰ γέλια, δίνοντας θάρρος στο γελοιοποιό τους.

Την ίδια στιγμή παρουσιάστηκε κι η μικρή γάτα στην αύλη. Έρχοταν άρχα, σηκώνοντας τα πόδια και κουνώντας άποισία την ουρά της.

- Έ, παιδιά! φώναξε κάποιος. Νά η Μίσκα...
- Ά, τή μαρισιάντισσα!...
- Βρε τή γατούδα μας!...
- Κι άρχισαν όλοι να χαϊδεύουν τή γατούδα.
- Μπά, τότε μας πάχνεις έτσι!
- Για δεξ έχει κωλίτσα!
- Κιτταξέ πως γρατσουάνει ο διάβολος!...
- Αχήστε την νά ληθείσιν λιανά!...
- Έλα, έλα... λήδα, Μίσκα!...

Κανένας παιδί δεν ήταν γύρω από το Ζαζουμπρίνα. Είχε μείνει μονάχος του, βγάζοντας τή μπογιά από τα μουστάκια του και κοιτάζοντας με τή άκρη του ματιού τή γάτα, που ληθόσε διαδοχικά πάνω στις ράχες των φιλιασμένων.

Το παιχνίδι αυτό ενθαρσινοσε όλους τους κατακόκκινους και το γέλιο τους, καθώς ήταν σηκωμένοι, αντίστοιχος άκατάητος.

— Έ, συντρόφοι! Τι λέτε σεις; Λέ μπογιατζίζου με τή γάτα; φώτισε ξαφνικά ο Ζαζουμπρίνα κι η υφή του πήρε όλη τονηρή και σκληρή.

Οι φιλιασμένοι έπιασαν άμεσως ζήση και κενόεναντιό τους:

- Μπάς και μάζ ψηφίση; ειπε κάποιος.
- Με τή μπογιά θα ψηφίση; απάντησε άλλος.
- Έλα, Ζαζουμπρίνα! Μπαγιάτις την, εμπρός!

Ένα χοντρό παλληκάρκι με πλατιούς ώμους και καταξάνθη γενεία θέλησε νά διαμαρτυρηθεί:

— Ο διάβολος σάς έβαλε στο νου αυτή τήν ιδέα! φώναξε.

Αλλά ο Ζαζουμπρίνα είχε πιάσει κίολας τή γάτα και τήν έπληγαν στο δοχείο με το χρώμα.

Την ίδια στιγμή άρχισε να τραγουδάει:

*Θά βάνουμε τή γάτα μας
νά γίνη καταξάνη...
'Εμπρός, παιδιά! 'Εμπρός, παιδιά!
Πιστήτε στο χορό!...*

Γέλια δυνατά αντίχησαν και οι φιλιασμένοι σηκώσαν ένα κίολο πλατό.

Ο Ζαζουμπρίνα, χαριτώντας τή γάτα άπ' τήν ουρά, τήν έθουήξε μέσα στο δοχείο κι έξακολούθησε νά τραγουδάει χορεύοντας:

*Μή νισουρίζεις, Μίσκα μου,
και μή με γρατσουάνισης...*

Και τὰ γέλια μεγάλωναν. Κόνταναν νά σκάσουν κροτολεκτικά από τὰ γέλια.

Ο έπιστάτης τής φυλάξης, άκούσιμασμένος στον τοίχο, με τήν κολιά άπολωμένη μπροστά, μόλις στεκόταν κι αυτός όρθος άπ' τὰ γέλια. Ο Ζαζουμπρίνα έξακολούθησε πάντα νά χορεύη μ' έξαρη και νά τραγουδάει:

*Γατούδα μου, γατούδα μου
που φώτισε τα πράσινα...*

— Έ, φτάνει παιδί! Άγε στο διάβολο! φώναξε άγανακτισμένο το χοντρό παλληκάρκι με τήν καταξάνθη γενειάδα.

Ο Ζαζουμπρίνα βρισκόταν σ' ένα είδος εκστάσεως κι οι φιλιασμένοι από γύρω του γελοιοσαν...

Ήταν ένθουσιασμένοι και θιμάιφανε, γιατί ήξερε πως αυτός τους έκανε νά γελοιοσν.

Όλοι γελοιοσν. Ο ήλιος, ο ουρανός, άκόμα κι οι τοίχοι, όλα σποροψόσαν ειθιμία και φαιρόδητα.

Σε μία στιγμή ο Ζαζουμπρίνα άφησε τή γάτα άπάνω στα χορτάκια της αύλης και, φουσκωμένος, ξαναμμένος, ιδρωμένος, ξαναόχισε τον άγριο χορό του.

Το γέλιο τώρα είχε σταματήσει και δεν άνηχοσε παρά κατά διαστήματα, κι έναν τρόπο νευρικό και όδινυρό.

Σε λίγο όλοι είχαν σπάσει, εκτός από το Ζαζουμπρίνα που γόγγυε όλοένα και τραγουδούσε κι άπ' τή μικρή γάτα που πιάσενε θλιβερά, σπομογοιζοντας άπάνω στα χορτάκια.

Το ξδο μόλις διακρινόταν μες στην πρσανάδα. Σάλενε λίγο και πάλι στεκόταν, σάν νάταν εκεί κολημένο.

— Βλέπεις τί έκαγες, σάλε; φώνα-

ξε το παλληκάρκι με τὰ ξανθά γενεία στο Ζαζουμπρίνα. Όλοι τότε γύρισαν προς το μέρος του γελοιοποιού που σχολίαζε άπαθής τὰ άπελασμένα κινήματα τής γάτας.

- Νισουρίζει! παρατήρησε ο νεαρός φιλιασμένος.
- Θα μείνη έτσι πράσινο; ψέθυσε κάποιος.
- Μά μήπως θα ζήση και πάλι; φώναξε ένας άλλος. 'Η μπογιά θα στεγνώση τώρα στον ήλιο, ή τρίχει; θα κοληθουν κι έπειτα θα ψηφίση.

Η γάτα νισουρίζε κι έναν τρόπο πονεμένο, φριχτό.

— Μ' άε; είνε νά ψηφίση, ειπε ένας άλλος, τότε πρέπει νά κενόενε κάτι για νά τή σόσομε...

Κανένας όμως δεν τού άποκρίθηκε...

— Ούφ, κοροίστρια! Έκανε ο Ζαζουμπρίνα και κάθησε καταγής. Κανένας δεν τόν έπρόσεχε πάλι.

Στο μεταξύ ο νεαρός φιλιασμένος με τὰ ξανθά γενεία ζήσησε τή γάτα και προσάβησε νά τήν πείρη στα χέρια του. Αλλά τή άφησε άμέσως κάτω.

— Καί!... ειπε.

Κότταξε έπειτα τους συντρόφους του κι ειπε με παράπονο:

— Τήν καιμένη τή Μίσκα μας... Πάει παιδί κι αυτή!... Γιατί νά τή σποτίζουμε!...

— Θα γίνη καλά, άποκρίθηκε ένας άλλος φιλιασμένος. 'Η δυστυχιμένη γάτα σπορτών άπάνω στη γλή με δυσκολία.

Όλοι τὰ πρόσωπα ήσαν μελαγχολικά. Όλοι κοινοδανε τήν άγούνα τής...

— Είχαμε ως τώρα τή Μίσκα μας, ειπε ένας. Τήν άγαπούσαμε και μάζ διασκέδαζε... Γιατί νά τήν κένουμε νά βασανίζεσαι;...

— Αυτό ο διάβολος από δω τράκαε όλα! φώναξε με θυμό το παλληκάρκι με τὰ ξανθά γενεία.

— Μά θαρροσ πως όλοι μαζί είχαμε σπομοκλήσει, απάντησε δειλά ο Ζαζουμπρίνα.

— Όχι, όχι... Μονάχα εσύ είσαι ο φταίχης! τού φώναξε ο ξανθογένης.

— Νά τή βουτήξουμε μέσα στο πετρέλαιο για νά βγή η μπογιά της, σπομοδύλεσε κάποιος.

— Το καλύτερο άπ' όλα είνε νά τήν ριζόμε έξω άπ' τον τοίχο, ειπε ο Ζαζουμπρίνα.

Και άμέσως πρόσθεσε γελόντας:

— Αυτό είνε το πιο βολικό...

— Ηθέλες νά σου τού κένουν αυτό εόενα; τον φώτισε ο ξανθός φιλιασμένος.

— Δεν τ' άποφάσισα το βάθμιο μονάχος μου, άποκρίθηκε ο Ζαζουμπρίνα με ήθος ικετευτικό.

— Σαμαμός! τού φώναξε ο ξανθός φιλιασμένος κτυπάζοντας γύρω του. Και πώς τ' άποφάσισε λοιπόν;

— Όλοι μαζί! Έκραξε δυνατά ο Ζαζουμπρίνα.

Ο ξανθός φιλιασμένος έφερε τή γροθιά μπρός στη μούθη του Ζαζουμπρίνα κι αυτός λωιμάζε.

Αλλά τήν ίδια στιγμή έφαγε μία δυνατή καταραλακά.

— Μή, αδέρφια! φώναξε ικετευτικά.

Αλλά οι συντρόφοι του, βλέποντας πως ο έπιστάτης ήταν μακριά, τον περιάκλωσαν και τον έρ-

φίζαν κάτω με δυνατά χτυπήματα.

Ο Ζαζουμπρίνα ήταν τώρα πεμμένος καταγής, μπροστά στα πόδια τους, και δεχόταν άδιάκοπες ζυλιές.

Τόν κλοποσοδαν στα πλευρά, τον χτυποδαν άλλοπτητα κι αυτός σπομογοιζόσε σάν παιδί.

Πέρασαν έτσι τρία λεπτά, όποιο άκούστηκε ή φωνή του έπιστάτης:

— Έ, σεις αυτού, το παρακάνετε!...

Οι φιλιασμένοι άπομακρόνηθαν γρήγορα άπ' το Ζαζουμπρίνα, άφρό τον έφιλοδωρήσαν με κάμποσες ζυλιές άκόμα.

Ο γελοιοποιός τής φυλάξης άτόμεινε τώρα με το στήθος στο χρώμα. Οι όμοιο του έτρεμαν. Νούιζες πως έλάγαε. Έβηχε κι έφτινε κάθε τόσο.

Κατόπι, προσεχτικά, σάν νά φοβότανε μνη πέση, δοξάμισε νά σηκωθί.

Άζουμηςσε το άριστερό του χέρι στη γή, διόλωσε το ένα του πόδι και κάθησε.

— Έλα, κάνε μας τή μαϊμού! τού φώναξε πειραχτικά ο ξανθός φιλιασμένος.

Ο Ζαζουμπρίνα σηκώθηκε και παραπατώντας διευθύνθηκε στον τοίχο.

Με το ένα του χέρι βαστοόσε το στήθος του. Το άλλο το είχε άπολωμένο μπροστά.

Μ' αυτό στηρίχτηκε στον τοίχο κι έμεινε όρθος, με το κεφάλι γεμένο προς τὰ κάτω. Έβηχε...

Ο Μάξιμ Γκόρκυ

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ ΑΠΟΚΡΗΑΤΙΚΟ ΤΕΥΧΟΣ

Έκλεκτή συνεργασία των κ. κ. Γιάννη Βλαχουγιάννη, Θ. Βελλιανίτη, Μένου Φιλίντα, Στ. Δάφνη, Σταμ. Σταμ. Ένα άνέκδοτο ποίημα τού Κώστα Κρυστάλη. Έγλη άποκρηάτικη ιστορική, φιλελογική, λογογραφική, ειδικές άποκρηάτικες. κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Απάνω στο χρώμα έπεσαν μαφες σταλαγματιές αίματος. Οι φιλιασμένοι γελοιοσαν... γελοιοσαν...

Από αυτή τήν ήμερα, οι φιλιασμένοι δεν ξαναέδαν πάλι τή μικρή γάτα.

Κι ο Ζαζουμπρίνα δεν είχε πάλι κανένα άλλο που νά τού κλέψη τήν προσωγή των φιλιασμένων. Είχε εκδιζηθεί το δούτιχο ξδο κι είχε έπωραθήσει...